

JUSTIS- OG
BEREDSKAPSDEPARTEMENTET
Postboks 8005 Dep.
0030 OSLO

Deres referanse
22/4778-MTH/LLE

Vår referanse
22/05103-2

Dato
20.01.2023

Høringsuttalelse - Forslag til endringer i konfliktrådsloven, straffeloven mv - strafferettslige reaksjoner og tvangsmidler for ungdom

Datatilsynet viser til Justis- og beredskapsdepartementets oversendelse 13.10.22 av høringsnotat med forslag til endringer i konfliktrådsloven, straffeloven, straffeprosessloven, politiregisterloven, vegtrafikkloven, konfliktrådsforskriften, påtaleinstruksen, politiregisterforskriften og tapsforskriften. Endringsforslagene knytter seg til de strafferettslige reaksjonene ungdomsstraff og ungdomsoppfølging samt til gjennomføring av varetekt som oppholdspåbud med elektronisk kontroll for alle aldersgrupper. Vi har etter forespørsel fått innvilget utsatt høringsfrist til 20.01.23.

Forslagene kan ses i sammenheng med Justis- og beredskapsdepartementets høring høsten 2020 om «Forslag til endringer i konfliktrådsloven, straffeloven, straffeprosessloven mv. – strafferettslige reaksjoner og tvangsmidler for ungdom».

Vi ønsker å knytte noen merknader til den foreslåtte lovhjemmelen for informasjonsdeling, forslaget om bruk av elektroniske og digitale kontrolltiltak samt arbeidet med ny lovregulering av behandling av personopplysninger under varetekt og straffegjennomføring.

1. Informasjonsdeling

Gjennomføringen av ungdomsoppfølging og ungdomsstraff beror på et samarbeid mellom flere aktører, og forutsetter deling av opplysninger mellom disse aktørene. Departementet foreslår en lovhjemmel for deling av opplysninger i ny § 22c i konfliktrådsloven:

§ 22 c. Informasjonsdeling

Når det er nødvendig for å forberede og gjennomføre ungdomsoppfølging og ungdomsstraff etter kapittel IV, kan konfliktrådet, andre offentlige organer og andre som utfører arbeid eller tjeneste for konfliktrådet dele personopplysninger om ungdommen uavhengig av lovbestemt taushetsplikt.

Når det er strengt nødvendig gjelder adgangen til å dele personopplysninger også yrkesutøvere som har taushetsplikt etter helsepersonelloven.

Ungdommen og dennes verger skal få informasjon om informasjonsdelingen og hva denne innebærer, samt mulighet til å uttale seg om sitt syn på slik informasjonsdeling før den finner sted, med mindre dette vil vanskeliggjøre fremdriften i saken i ikke ubetydelig grad, eller det må anses åpenbart unødvendig.

Deling av taushetsbelagte opplysninger etter bestemmelsen her, er bare tillatt dersom delingen ikke utgjør et uforholdsmessig inngrep overfor ungdommen. I vurderingen av om delingen utgjør et uforholdsmessig inngrep skal det blant annet legges vekt på:

- a. behovet for å dele opplysningene,*
  - b. forbindelsen mellom formålet opplysningene ble samlet inn for, og formålet med delingen,*
  - c. hva slags opplysninger som skal deles,*
  - d. om ungdommen eller dennes verger har gitt uttrykk for at den eller de aktuelle opplysningene ikke bør deles,*
  - e. hvilke konsekvenser delingen av opplysningene vil få for ungdommen.*
- Departementet gir i forskrift nærmere regler om deling av opplysninger med andre offentlige organer, herunder hvilke organer det kan deles opplysninger med.*

Som nevnt i vår høringsuttalelse til endringsforslaget i 2020, ser vi positivt på at delingsadgangen skal lovreguleres, da samtykke etter vår oppfatning ikke er et egnet behandlingsgrunnlag for en slik deling. Vi er også positive til at adgangen til å dele helseopplysninger reguleres særskilt, og at det oppstilles en høyere terskel for deling som gjenspeiler den utvidede taushetsplikten som følger av helsepersonelloven.

Forslaget i 2020 skulle gi hjemmel til deling av informasjon for deltakerne i koordineringsgruppene. Det nye forslaget til lovregulering av delingsadgangen omfatter *konfliktrådet, andre offentlige organer og andre som utfører arbeid eller tjeneste for konfliktrådet*. Dette gir en videre adgang til deling av opplysninger, og kretsen av delingsberettigete fremgår ikke lenger direkte av lovteksten. Vi støtter derfor forslaget om å forskriftsfeste hvilke organer det kan deles opplysninger med, og oppfordrer samtidig til å vurdere å forskriftsregulere retningslinjer for vurderingene av nødvendighet og forholdsmessighet. Det er viktig at aktørene som skal anvende bestemmelsen har gode retningslinjer for hvordan vurderingene skal gjennomføres.

I vårt hørings svar i 2020 stilte vi spørsmål om riktigheten av å vurdere formålsbegrensningsprinsippet etter direktivet. Vi ser det som positivt at departementet i det nye forslaget også har sett hen til kravene som oppstilles i personvernforordningen artikkel 6 nr. 4 ved utformingen av forholdsmessighetskravet i bestemmelsens siste ledd.

Gjennomføring av ungdomsoppfølging og ungdomsstraff kan innebære deling av opplysninger som oppleves som svært sensitive. I vår høringsuttalelse til forslagene i 2020

understreket vi viktigheten av åpenhetsprinsippet og retten til informasjon. Vi stiller oss derfor positive til at en rett til medvirkning i forkant av informasjonsdeling nå er foreslått lovfestet, og til gjennomføringen av denne retten til medvirkning departementet skisserer i høringsnotatet.

Datatilsynet vil samtidig påpeke at overgangsreglene som regulerer behandling av personopplysninger under gjennomføring av ungdomsoppfølging og ungdomsstraff er vanskelig tilgjengelige. Vi savner derfor en bredere redegjørelse for de personvernrettslige sidene ved dette forslaget, herunder hvem som skal anses som behandlingsansvarlig, hvem som tar beslutningene rundt deling av opplysninger, hvem den registrerte skal forholde seg til for å utøve sine rettigheter, rutiner for notoritet rundt delingen og for oppbevaring og sletting, tiltak for å unngå overskuddsinformasjon og hvordan eventuell slik informasjon skal håndteres. Disse problemstillingene bør etter vårt syn utredes nærmere, og klargjøres før de endelige forslagene fremlegges. Vi viser i den forbindelse til at barn har et særlig krav på vern av personopplysninger.

2. Elektronisk kontroll under gjennomføring av ungdomsstraff

Det foreslås at domstolen skal kunne ilegge nye vilkår om oppholds- og kontaktforbud med elektronisk kontroll ved brudd på vilkår for ungdomsstraff.

Det fremstår som uklart om ileggelsen av elektronisk kontroll ved brudd på vilkår for ungdomsstraff skal underlegges jevnlig domstolskontroll på samme måte som for kontaktforbud etter strl. § 57. Elektronisk kontroll er et inngripende tiltak, uavhengig av hvilke alternative tiltak som er aktuelle, og bør etter vår oppfatning være gjenstand for jevnlig vurdering av nødvendigheten og forholdsmessigheten av fortsatt bruk.

3. Lovarbeid

Det henvises i høringsnotatet til at det pågår et arbeid i departementet med å utarbeide et forslag til ny lovregulering av behandling av personopplysninger under varetekt og straffegjennomføring, blant annet basert på LED-direktivet. Det anslås ikke når dette er planlagt sendt på høring. Dette lovarbeidet ble også omtalt under høringen i 2020, og i forarbeidene til personopplysningsloven 2018 (prop. 56 LS (2017-2018)). Vi viser også til vårt brev til Justis- og beredskapsdepartementet av 27.10.22 om dette temaet, i kjølvannet av vår tilsynsvirksomhet mot Kriminalomsorgen i 2022.

Vi mener det er uheldig at dette lovarbeidet har tatt så lang tid, og at det i mellomtiden foreslås vide delingshemler og inngripende kontrolltiltak uten at et oppdatert, tilgjengelig og helhetlig rammeverk for behandlingen av personopplysninger er på plass. Det er utfordrende at overgangsregler er gjeldende over en så lang periode. Vi vil derfor oppfordre departementet til å sikre fremdrift og prioritet av nytt regelverk.

Vi stiller oss til disposisjon for videre innspill til forslagene i denne høringen, og til arbeidet med ny lovregulering.

Med vennlig hilsen

Jørgen Skorstad
avdelingsdirektør, jus

Kristin Karlsen Lindberg
juridisk seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen håndskrevne signaturer

Kopi til: JUSTIS- OG BEREDSKAPSDEPARTEMENTET, Marte Trægde Hauger